

megfigyeltük a koporsó maradványait, több esetben nemcsak a vasszegeket, hanem még a deszkák maradványait is. A kolostorudvarban, részben a talajviszonyoknak köszönhetően, koporsófeltot csak két esetben tudtunk rögzíteni. Az elhunytakat melléklet nélkül, csak a ruházathoz köthető kiegészítőkkal temették el, így párizsi kapcsok, rugós-gyöngyös pártamaradványok és bronzkarika került elő. Hunyadi János 1446 körülre keltezhető obulusa az „F” szelvény falmaradványának tetején lévő csontváz mellkasán volt, egy közelebről még nem meghatározott bronzérem a 62–63. sz. sírok felszedése után a megtisztított felületen került elő, a 77. sz. objektum feltja felett. Az egyik sír alatt 13–14. századi edénytöredékeket tartalmazó tárológödör volt.

A templom Ny-i főfalától K-re, azzal párhuzamosan futó, a főfalakkal azonos alapozási szinten korábbi periódus(ok) falmaradványait dokumentáltuk: kb. 2 m-re 60–80 cm széles habarcssávot kisebb kövekkel és egy nagyobb kő helyének lenyomatával. Mintegy 6 m-re 85–90 cm széles, legkésőbb a sírok készítésekor visszabontott andezittufás falszakaszt találtunk, amely alapozási árkának alján egy habarcsröghöz tapadva III. Béla ezüstérme került elő. A két falmaradványt a D-i mellékhajó teljes szélességében megfigyelhettük. Ehhez a megelőző periódushoz tartozott az a rövid falszakasz, amely a pincelejáró és a 87. sz. objektum közötti területen, csupán habarcsfoltokban őrződött meg.

A kolostor ÉNy-i helyiségétől D-re a kolostorudvart nagyrészt kiszedett formában fennmaradt falak határolták: az 1. és 49. sz. objektum. Ez utóbbinak a 2003-as kutatóárokban megfigyelt alapozási mélysége 2 kősor, szélessége 100–110 cm. A tőle D-re mintegy 5 m-re párhuzamosan futó falszakasz az udvart szegélyező folyosó vagy helyiség sor D-i határoló fala lehetett. A két fal között ívelten rakott téglafelület került napvilágra, ami talán kályhaalapozás volt, de a jelenlegi megfigyelések még nem elegendőek az objektumok és helyiségek funkciójának, kiterjedésének pontos meghatározásához.

A feltárt terület DNy-i sarkában, a templom és kolostor falain kívül 10 különböző méretű és kialakítású cölöplyuk került elő, amelyek a kolostort megelőző periódushoz tartozhattak, ahogyan az ÉK–DNy-i irányú, 50–60 cm szélességű falszakasz is. Ez az É-i részén alapozás-szerűen habarcsba rakott kövekből állt, a D-i részen alapárkának aljáig kiszedett. Északi vége kb. 20 cm-rel a kolostor ÉNy-i helyiségének zárófala előtt véget ért – vagy K felé bekanyarodott, ennek eldöntésére még további mélyítés szükséges ezen a területen. Talán egy fa felmenő falú építmény alapozásául szolgált.

Ugyancsak korábbi periódushoz köthető a templom és kolostorszárny találkozásánál még 2007-ben előkerült pince. Idén szondázó fúrással meghatároztuk a hosszát (kb. 6 m) és kutatóárokpról próbáltunk kiterjedéséről, felépítéséről adatokat szerezni. Úgy tűnik, hogy a pincét a sárga, márgás altalajba vájták, sem oldalát, sem tetejét nem rakták ki kővel. A pince boltívének beszakadásával a felette lévő vörösbarna agyagos réteg is megrogyott,

ami a kolostor Ny-i falának rézsútos leszakadását eredményezte. A pince betöltése humuszos, erősen habarcsrögös, köves, téglatörmelék, csupán néhány kerámiatöredék került elő belőle.

Szondázó fúrással vizsgáltuk a főhajó területén lévő nagyméretű, téglalap alakú jelenség mélységét és rétegvizonyait: eszerint a mai járószinttől mérve kb. 570 cm-es mélységben lévő sárga agyagos, vizes réteg felett végig bolygatott, visszatöltött omladékos betöltődés található. Ezért az ideai ásatási szezonban feltárására nem kerülhetett sor. Ugyancsak szondázással kutattuk a kolostortól D-re lévő területen a kerítőárok vagy árkok helyét. A kolostor DNy-i sarkához közeli szonda rétegsora szerint a mai felszíntől mintegy 50 cm-es mélységben, 30–40 cm-es faszenes, hamus feltöltődés és téglatörmelék jelezte az árok helyét.

Az előkerült leletanyag csekély mennyiségű, főleg 11–13. századi házikerámia, de megtalálhatóak a 14. századiak is. A bronztárgyak többsége a sírokból, Zsigmond király érme a 4. sz. szelvényből, a kerengőt záró folyosó vagy helyiség sor területéről származott. A vastárgyak nagyobb részét a koporsószegek teszik ki, ezenkívül kulcs- és késtöredékek valamint egy fúrószerű szerszám töredéke érdemel említést.

Konzulens: Buzás Gergely.

Munkatársak: Patton Gábor, Csányi Viktor, Gergely Katalin, Komiáti Józsefné, Kováts István, Szabó Géza, Szalai Gábor, Varga Gábor, Zsámboki-Tót Zsuzsanna, Figura István egyetemi hallgatók.

BORUZS KATALIN

308. Mende, Bille-puszta (KÖH 45769)

(Pest megye) Sza

A 31. sz. főút szélesítési munkálatait megelőzve a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai terepbejárást végeztek, melynek során a nyomvonal mentén három lelőhelyet lokalizáltak. A feltárásokat már a Pest Megyei Múzeumok Igazgatóságának munkatársai végezték.

A Mende előtti 2 m-es sávba 14 jelenség esett bele, ebből hétben volt leletanyag. Az előforduló gyorskorongolt szürke kerámia alapján a teleprészletet a szarmata korba sorolhatjuk. A területen előkerült egy sír is, amelyben a bolygatott váz mellett egy vaskés és egy kisméretű edény volt. A lelőhely az általunk feltárt szakasztól mind É-i, mind D-i irányban egyaránt folytatódik.

Munkatárs: Várkonyi Diána régésztechnikus.

FARKAS ZOLTÁN

309. Mesterháza, Laskod-dűlő (KÖH 72943)

(Vas megye) B, LT, Kk

2010. február 24-én régészeti megfigyelést végeztünk Mesterházától DK-re, a 050/1 és 024 sz. földutak keresz-